Қарақалпақстан Республикасы
Мәлимлеме – китапхана орайы

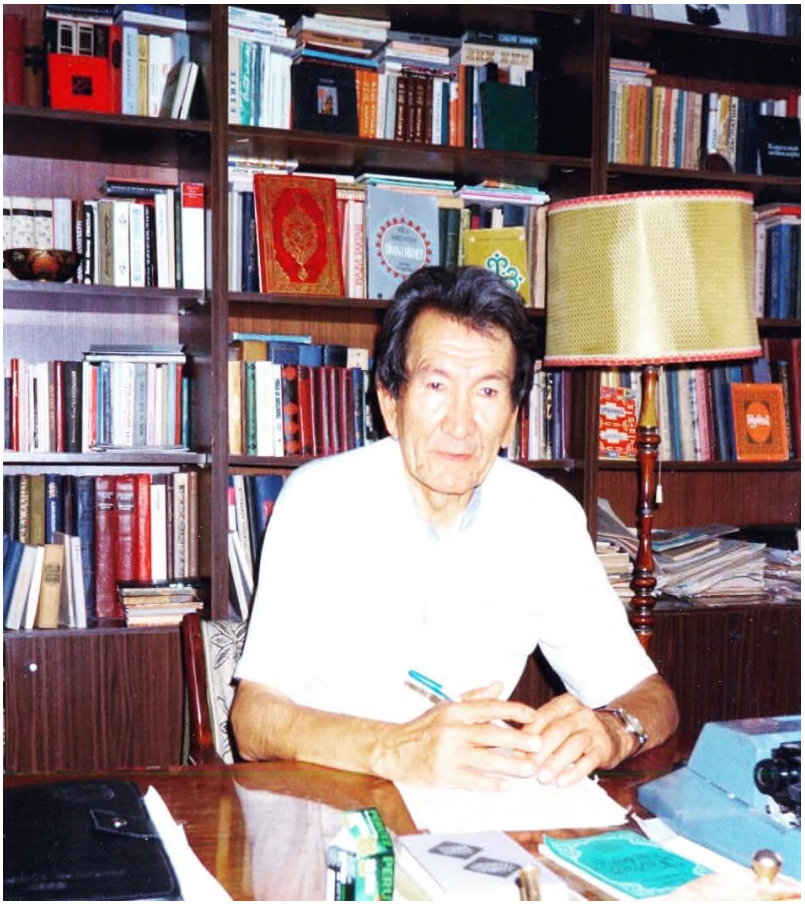

«Алланың нәзери түскен инсан»

Өзбекстан Қаҳарманы
Ибрайым Юсуповтың 90-жыллық юбилейине бағышланған
(*методикалық қолланба*)

Нөкис - 2019

К И Р И С И Ў

Ибрайым Юсупов дегенде бирден қарақалпақ халқы, Қарақалпақстан үлкеси, Өзбекстан Республикасы көз алдымызға келеди. Ол поэзия арқалы халқымыздың руўхында, ишки дүньясында ҳадаллық, дурыслық, туўысқанлық, дослық, жолдаслық, Ўатансүйиўшилик, азаматлық, пәк муҳаббат, оған садықлық сезимлерин оятты ҳәм тәрбиялады.

Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры, Өзбекстан Қаҳарманы Ибрайым Юсупов усы жылы 90 жасқа толмақта. Усы мүнәсибет пенен Қарақалпақстан Республикасы Мәлимлеме-китапхана орайы илимий методикалық бөлими тәрепинен **«Алланың нәзери түскен инсан»** атамасында методикалық қолланба ислеп шығылды.

Қолланбаның биринши бөлими **«Инсанлар қәлбинде қалған шайырсаң»** деп аталып, бунда И. Юсуповтың өмири хәм дөретиўшилик хызмети хаққында сөз етиледи.

Екинши бөлим **«Даналығы гөззаллыққа уласқан шайыр»** деп аталып, бул бөлимде китап оқыўшылар менен ушырасыў кешесиниң методикалық жол-жобасы берилмекте.

Үшинши бөлимге Мәлимлеме китапхана мәкемелеринде шөлкемлестирилетуғын **«Поэтикалық йошы тасқынлаған шайыр»** атамасындағы китап көргизбесиниң методикалық жол-жобасы ҳәм соңында әдебиятлар дизими берилген.

«Инсанлар қәлбинде қалған шайырсаң»
Ибрайым Юсуповтың өмири ҳәм дөретиўшилик хызмети

Қарақалпақ әдебиятының ири ўәкиллериниң бири Ибрайым Юсупов 1929-жылы 5-майда Шымбай районының Азат аўылында туўылған. Ол 1949 - жылы Қарақалпақ мәмлекетлик педогогикалық институтын тамамлап, усы институтта оқытыўшы болып қалдырылады. (1949-1961), бирқанша жыллар «Әмиўдәрья» журналының бас редакторы лаўазымында ислейди (1961-1962), Н. Дәўқараев атындағы тарийх, тил ҳәм әдебият институтында илимий хызметкер, сектор меңгериўшиси болды (1962-1965). Ол 1965-1980-жыллар аралығында Қарақалпақстан Жазыўшылар Аўқамын басқарды. Ал, 1980-1985-жыллары «Совет Қарақалпақстаны» газетасының бас редакторы болды. Кейин Қарақалпақстан Парахатшылықты қорғаў комитетиниң баслығы, Руухыйлық орайынын лауазымларында жемисли мийнет етти.

Ибрайым Юсупов ХХ әсир қарақалпақ әдебиятында, әсиресе поэзия тараўында классик шайыр сыпатында танылды. Ол турли тараўларда хызмет етиўине қарамастан дөретиўшилик мийнет оның өмир жолының ажыралмас бир бөлеги болды. Соның нәтийжесинде шайырдың дәслепки шығармалары 1946-жылдан баслап жәриялана басласа, биринши поэмасы 1949-жылы жарық көрди, ал 1955-жылы тунғыш қосықлар топламы «Бахыт лирикасы» басылып шықты. Соң «Кун шығыс жолаўшысына» (1959), «Ойлар» (1960), «Жети асырым» (1962) поэтикалық топламлары жарық көрди. Оның буннан басқа «Дүздеги шахмақ», «Кеўил-кеўилден суў ишер», «Йош» сыяқлы шығармалары қосық ықласбентлериниң кеўил мүлкине айланған. Шайырдың ҳәзирги кунге шекем қарақалпақ тилинде отызға шамалас қосықлар топламлары ҳәм поэмалары баспадан шықты. Ол тек ғана шайыр болып қалмастан 1963 – жылы «Ғарры туттағы гүз» прозалық топламы арқалы бул тараўда да шығарма дөретиўдиң үлгисин көрсете алды. Әсиресе «Сейдан ғаррының геўиши» гүрриңиниң қарақалпақ әдебиятында усы жанрдағы ең көрнекли шығармалардың бири болып қалды.

Драматургия тараўында И. Юсупов А. Шамуратов пенен биргеликте қарақалпақ қаҳарманлық дәстаны «Қырыққыз» музыкалық драмасын жазды.

Автордың «Актрисаның ықбалы» драмалық поэмасы, 1966 – жылы «Өмирбек лаққы» комедиясы, 1973 - жылы «Әжинияз» операсының либереттосы, «Мәңги булақ» драмалық поэмасы 1986 – жылы «Искендер патшаның түси» драмасы қарақалпақ драматургиясының ең сайланды шығармасына айланды.

Ибрайым Юсуповтың идиралы қосықлары 1940-жыллардың орталарында (1946) жәрияланды. 1978-1979 - жыллары оның шығармаларының 2 томлығы басылды.

Ибрайым Юсупов қарақалпақ әдебияты программасын дүзиўшилердиң бири, әдебияттан сабақлық жазыўға қатнасты. (10 класс), әдебият тарийхын изертлеўде белсендилик көрсеткен, көп ғана сын мақалалардың авторы. Ибрайым Юсуповтың рус тилинде 8 топламы, өзбек тилинде 6 топламы, сондай-ақ қырғыз ҳәм туркмен тиллеринде топламлары жәрияланған. Өз гезегинде ол дүнья классиклеринен көп ғана аўдармалар жасады. 1985-жылы аўдармаларының үлгиси «Мәңги булақлар» басылып шықты.

Ибрайым Юсуповтың «ҚҚАССРына мийнети сиңген мәденият ғайраткери» (1964), «Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры» (1975), Бердақ атындағы сыйлығының лауреаты, Хамид Алимжан атындағы сыйлығының лауреаты (1970), 1994-жылы «Дослық» ордени менен, 2003-жылы «Эл - юрт ҳурмати» ордени менен сыйлықланды. Ал, 2004 - жылы «Өзбекстан Қаҳарманы» деген ҳүрметке ийе болды.

Сондай-ақ бир неше рет Өзбекстан Республикасы Олий Мажлиси, Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кенесиниң депутаты болып сайланды.

Әжайып талант ийеси, Өзбекстан каҳарманы Ибрайым Юсупов мейли қайсы темада шығармалар жазбасын оларды таза ҳәм ҳадал жүрегинен, нағыз шайырлық сезимлеринен өткерип, үлкен азаматлық кең көкирек пенен жырлайды. Сонлықтан болса керек, шайыр өз туўылған жери менен Ўатанын жырлар екен, ол бул туйғыны өз анасы менен қатар қойып сүўретлейди. Ол сөз маржанларын халқы ушын терди, Ўатаны ушын жыйнады.

Тийкары Қарақалпақ болыўымыз керек болса буннан абзал жер, Ўатан жоқ. Адамның үйи, қустың уясы барлығы да Ўатанға шерик, ҳәккениң шықылықлағанын халық жақтырмаса да, басқа қуслар сыяқлы ушып кетпей, усы жердиң шараятына көнип, Ўатанын таслап кетпейтуғынын баҳалайды шайыр. Гейде пошша торғай менен тиллесип:

Сайра достым, ел ҳаўада пырпырлап,
Саз бенен сәўбетсиз дәўран болды ма,
Сен көкте, мен жерде буншелли шырлап,
Сүймегенде оннан Ўатан болды ма?» дейди.

И.Юсупов Ўатанын да, халқын да көкке көтерип, бир перзенти қандай сүйе алса, сондай сүйди.

«Сен туўарсаң ақылды да,
Сулыўды да, батырды да,
«Халык» деп сениң атыңды да,
Ким қойса да дана қойған»

Ол халқын, ана Ўатанын ҳәмме нәрседен де үстин қойды. Қаҳарман шайыр халқы ушын өлмес мийраслар дөретип кетти. Оның дөретпелери халқынын қәлбинде мәңгиге сақланып, қәстерленеди.

Өзбекстан Республикасы Президенти Шавкат Мирзиёев дөретиўши – зыялылар ўәкиллери менен ушырасыўындағы сөзинде: «Миллионлаған адамлардың итибарында болған, мәденият, әдебият ҳәм көркем өнер деген муқаддес дәргайға қәдем таслаған ҳәр бир дөретиўши, әлбетте, бурын өз халқының жүрегине қулақ салып, оның дәртине дәрман болыўға умтылады» деп айрықша атап көрсетти.

Ҳүрметли Президентимиз Шавкат Мираманович Мирзиёевтиң көрсетпеси менен пайтахтымыз Нөкис қаласында Өзбекстан Қаҳарманы, Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры Ибрайым Юсупов атындағы қарақалпақ тили ҳәм әдебиятын терең үйрениў бойынша қәбилетли оқыўшылардың қәнигелестирилген мектебиниң тез ўақыттың ишинде курып питкерилиўи – бизиң халқымыздың турмысында ҳәм мәдений өмиринде үлкен жаңалық болып отыр.

Президентимиз атап көрсеткениндей, бул мектеп қарақалпақ әдебияты ҳәм тилшилигин жаңа раўажланыў басқышына алып шығатуғын илимий - әмелий орай болып табылады.

Мине усындай әжайып шайыр ҳәм оның жазған шығармалары халқының журегинде мәңги сақланып қалады.

1929 – жыл. Шымбай районының Азат аўылында туўылған
1949 – жыл. Қарақалпақ мәмлекетлик педагогика институтын тамамлады
1956 – жыл. Жазыўшылар Аўқамының ағзасы
1961 – жыл. Қарақалпақ мәмлектлик педагогика институтында муғаллим
1961 – 1962 – жыл. «Әмиўдәрья» журналының Бас редакторы
1962–1965–жыл. Н. Дәўқараев атындағы тарийх, тил ҳәм әдебият институтында илимий хызметкер, сектор меңгериўшиси
1965 – 1980 – жыл. Қарақалпақстан Жазыўшылар Аўқамының баслығы
1980 – 1988 – жыл. Еркин Қарақалпақстан (алдынғы Совет Қарақалпақстаны) газетасының бас редакторы
1988 – 1994 – жыл. Қарақалпақстан Парахатшылықты қорғаў комитетиниң Қарақалпақстан бөлими баслығы
1994 – 2000 – жыл. Руухыйлык орайынын баслығы

Ибрайым Юсуповтың алған сыйлықлары

1. 1964 – жыл. ҚҚАССРына мийнети сиңген мәденият ғайраткери
2. 1970 – жыл. Бердақ атындағы сыйлығының лауреаты, Хамид Әлимжан атындағы сыйлығының лауреаты
3. 1975 – жыл. Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры
4. 1994 – жыл. «Дослық» ордени менен сыйлықланды
5. 2003 – жыл. «Эл - юрт ҳурмати» ордени менен сыйлықланды
6. 2004 – жыл. «Өзбекстан Қаҳарманы» ҳүрметли атағына ийе болды.

«Даналығы гөззаллыққа уласқан шайыр»
атамасындағы еслеў кешесиниң методикалық жол-жобасы

Каракалпак халкынын уллы перзенти, Өзбекстан кахарман, шайыр Ибрайым Юсуповтың усы жылы 90 жыллығы Республикамызда кең түрде белгиленбекте. Әдебий мийрасларын бүгинги жас әўладларға еле де толығырақ таныстырып барыў мақсетинде **«Даналығы гөззаллыққа уласқан шайыр»** атамасында еслеў кешеси шөлкемлестириўди усынамыз.

Буның ушын үлкен таярлықлар көрилип, дағазалар бериледи. Мирәтнамалар тарқатылады. Кеше өтетуғын орын ылайық безеледи. Кешеге жазыўшы, шайырлар, журналистлер, жоқары окыў орынларының филология факультети студентлер мирәт етилип, сөз шебери, уллы устаздың өмир жолы ҳәм дөретпелери ҳаққында кең түрде айтып өтеди. Кеше қатнсыўшылары, студент жаслар

тәрепинен шайырдың дөретпелеринен қосықлар оқып, оның қосықларына жазылған намалардан еситтирсе болады.

«Инсанлар қәлбинде мәңги қалған шайыр» атамасындағы
Мәлимлеме китапхана мәкемелеринде шөлкемлестирилетуғын
китап көргизбесиниң методикалық жол-жобасы

Әдебиятымыздың ҳәм руўхый дүньямыздың жарық жулдызы, қарақалпақ әдебияты байтереги шайыр Ибрайым Юсупов туўылғанына быйыл 90-жыл толады.

Бул сәнеге бағышлап, мәлимлеме-китапхана мәкемелеринде шайырдың дөретпелерине бағышлап, китап көргизбесин шөлкемлестириўди усыныс етемиз. Бул көргизбениң бас темасын **«Поэтикалық йошы тасқынлаған шайыр»** деп атадық.

Китап көргизбени китап оқыўшыларға қолайлы, түсиникли болыўы ушын көргизбени еки бөлимнен ибарат етиўди мақул көрдик.

1-бөлим: **«Поэзия сарайының сәрдары»** деп атап, бул бөлимге жазыўшымыз Ибрайым Юсуповтың өзиниң дөретпелери қойылады.

2-бөлимде**: «Халық қәлбиндеги инсан»** делинип, бул бөлимге оның дөретпелери ҳаққында жазылған шайыр-жазыўшылардың пикирлери, журналистлердиң газета-журналларда жәрияланған очерклери ҳәм мақалалары орын алады ҳәм мағлыўмат-библиография бөлими тәрепинен ислеп шығылған әдебиятлардың усыныў дизими қойылады.

Пайдаланған әдебиятлар

1. Пахратдинов Ә., К.Алламбергенов, М.Бекбергенова. XX әсир қарақалпақ әдебияты тарийхы.- Нөкис: Қарақалпақстан.- 2011.-411 б

2.Ерназаров К. Қарақалпақ халқының байтереги: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Қарақалпақстан жаслары. - 2000. -16 март.

3. Камалов К. Көркем сөздиң құдиретли устасы: [И. Юсуповтың 60 жыллығы] // Совет Қарақалпақстаны. - 1989. – 5 май.

Ибрайым Юсуповтың шығармалары
Китаплары

1955

1. Бахыт лирикасы: [қосық]. – Нөкис. - Самарканд: ККГИЗ, 1955. - 70 б.

1956

2. Қарақалпақ совет әдебияты: [10 кл. сабаклық]. – Нөкис: Қарақалпақстан, 1956.

1962

3. Жети асырым. – Нөкис: ККМБ,1962. - 168 б.

1963

4.Ғарры тағы гуз; Грин; [очерк, жол жазбалары ҳәм публицистика]. – Нөкис: ККМБ, 1963 б.

1966

5.Дала әрманлары: [қосықлар ҳәм поэма]. – Нөкис - Казан: Қарақалпақстан,1966. - 188 б.

1968

6.Заман ағымы: [таңламалы қосықлар ҳәм поэмалар]. – Нөкис.- Қарақалпақстан,1968. - 260 б.

1971

7.Кеўил кеўилден суў ишер: [қосықлар ҳәм поэма].- Нөкис: Қарақалпақстан,1971.-147 б.

1974

8.Тумарис ҳәм басқа поэмалар.- Нөкис: Қарақалпақстан, 1974. - 287 б.

1977

9.Йош: [қосықлар]. - Нөкис: Қарақалпақстан, 1977.-194.

1978

10. Шығармаларының еки томлығы 1. Т.- Нөкис: Қарақалпақстан, 1978. – 340 б.

1979

11.Шығармаларының 2-и т. Т.2. [қосықлар ҳәм поэмалар]. – Нөкис: Қарақалпақстан, Т.2.. - 1979.- 298 б.

1982

12. Дәўир самаллары: [қосықлар ҳәм поэма]. – Нөкис: Қарақалпақстан, 1982.-130 б.

1987

13. Аласатлы дунья бул: [қосықлар ҳәм поэма]. – Нөкис: Қарақалпақстан, 1987. – 160 б.

1988

14. Дузлы самаллар.- Нөкис: Қарақалпақстан, 1988. - 852 б.

1989

15. Кеўилдеги кең дүнья: [қосықлар] .- Нөкис: Қарақалпақстан, 1989.-176 б.

1992

16.Таңлаўлы шығармаларының еки томлығы Т.1. [қосыклар, поэмалар]. – Нөкис: Қарақалпақстан,1992. - 224 б.

1995

17.Беглигиңди бузба сен: [косыклар]. – Нөкис: Қарақалпақстан, 1995. – 96 б.

1997

18. Булбил уясы: [қосықлар ҳәм поэма].- Нөкис: Билим, 1997.-232 б.

1999

19.Өмир саған ашықпан…: [сайланды шығармалар]. - Нөкис: Қарақалпақстан,1999. - 528 б.

2004

20.Ҳәр кимниң өз заманы бар: [қосықлар ҳәм қысса].- Нөкис: Қарақалпақстан, 2004. – 120 б.

2014

21. Пазыйлет: / Баспаға таярлаған М. Нызанов. – Нөкис: Билим, 2014. – 120 б.

Газета ҳәм журналларда шыққан қосықлары

1951

22.Келешектеги Қарақалпақстан: [қосық] // Қзыл Қарақалпақстан.-1951. - 14 сент.

1953

23. Қалдырмайық қар астында: [қосық] // Қзыл Қарақалпақстан. - 1953.-13 дек.

1955

24. Кавказ: [қосық] // Қзыл Қарақалпақстан. - 1955. - 20 март.

1956

25.Қобыз: (Қарақалпақ халық жыраўы Курбанбайға): [қосық] // Қзыл Қарақалпақстан.-1956.-16 сент.

1958

26.Сәўр – шғыс шамалы: Азия ҳәмь Африка еллери жазыўшыларынынг: [Ташкент конференциясына байланыслы] // Совет Қарақалпақстаны. - 1958. – 8 окт.

27. Мухаббатым Москвада: [қосық] // Совет Қарақалпақстаны.-1958.-30 окт.

1959

28. Қара көз: [қосық] // Совет Қарақалпақстаны.-1959. - 6 сент.

1972

29. Рахмет саған заманым: [қосық] // Совет Қарақалпақстаны. - 1972. -11 июнь.

1976

30. Бәҳәр ҳәм сен: [ғәзеллер] // Әмиўдәрья.- 1976.- № 6.-Б. 8 -13.

1977

31.Төртликлер туўысқанлық; Санъат; Сонетлер; Аязбий: [ҳәзил қосықлар] // Әмиўдәрья.- 1977.- № 12.-Б. 47-51.

1978

32. Қарақалпақ ҳаққында сөз: [поэма] // Әмиўдәрья.- 1978.- № 11.-Б.3-18., № 12. - Б. 9 - 23.

1986

33. Жақсы адамлар; Төртликлер; [қосық] // Әмиўдәрья.- 1986.- № 2.-Б. 4-11.

34.Өтип баратыр: «Плаха» излеп: (Шынғыс Айтматовқа); Ҳуждан монологи; Сизсиз мениң куним жоқ; Боранлы кеште: Тийме оған Бизге Афанасий Фетке; Жынысымды жырлайман: [қосықлар] // Әмиўдәрья. - 1986. - № 6 - Б.16 – 23.

1987

35.Бир достың болсын: [қосық] / Музыкасы Н. Муўсаевтики // Әмиўдәрья. - 1987. - № 4.- Б. 112.

36. Булбил уясы: [поэма] // Әмиўдәрья.-1987.- № 6.- Б. 21 - 28. - № 7. -Б. 15 – 26.

37.Палекли қоста тунеп: [косыклар] // Әмиўдэрья.-1987.- № 1.-Б.3-13.

38. Сәўбетли ақшам: [поэзия] // Совет Қарақалпақстаны.-1987.-30 апр.

1988

39. Арал элегиялары: [қосық] // Әмиўдәрья. - 1988.- № 12.- Б. 3 – 7.

40. Бул жер еле зор болады: [қосық] // Совет Қарақалпақстаны. -1988. - 28 сент.

1989

41.Арал элегиялары дуркиминен // Ленинабад таңы. - 1989. - 4 май.

42.Монокультура ҳаққында: [қосық] // Совет Қарақалпақстан.- 1989.- 30 нояб.

43. Хорезмге: [қосық] // Совет Қарақалпақстаны. - 1989. - 26 дек.

44.Шөгирме: (Халық шайыры Аббаз Дабыловқа арналған қосық): Өмир, саған ашықпан: [қосықлар] // Совет Қарақалпақстаны. - 1989. - 5 май

1992

45.Шопан халқы – шыныққан шөл перзенти: [Тахтакөпир қойшылық шаруаларының бийсен булақтағы бас қоспа кеңесинде оқылған қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1992. - 23 июнь.

46.Мустақыллық майданынан өткенде: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1992.- 31 авг.

47.Көрсеткен рәҳәтли куниң усыма?: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 1992.- 30 апр.

48.Онбағырлар, саттылар сени: (Аралға): [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1992. - 27 авг.

1993

49.Дәўирлерге даўрық салған жас қала: (Тақыятас қаласының қырық жыллығына): [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. -1993. - 11 сент.

50. Қайнар булақ элим мениң // Ўзбекистон адабиёти ва санъати.-1993. - 22 янв.

51. Өзбекистан: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1993.- 23 янв.

52.Туўып өскен еллер, яд етер сизди; Тойларыңыз заўқы - сапалы болсын: [қосықлар] // Еркин Қарақалпақстан.-1993. - 3 июль.

53. Ҳағла: Әмиўим: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1993. - 28 авг.

1994

54. Айт сен Әжинияздың қосықларынан: [қосық] // Әмиўдәрья.- 1994.- № 10 - 12. - Б .4.

55. Ток таўындағы ойлар: [қосық] // Әмиўдәрья. -1994. - № 10. - 12. -Б. 50 - 53.

1995

56.Қарлығаш; Мен өз тәғдириме қайыл қаламан; Бир ҳәмелдар жигитке; [қосықлар] // Еркин Қарақалпақстан.- 1995.-14 март.

57.Сен теберик дәргайысаң билимниң: (Әжинияз атындағы пединститутның 60 жыллығына) [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1995. - 5 янв.
58.Сонет; Болмас; Намаға келди; Коррупция; Шайыр ҳәм журек: [қосықлар] // Қарақалпақстан жаслары. - 1995. – 21 сент.

1996

59. Жигиттиң соныңдай бир досты болсын: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1996.- 20 авг.
60. Ерназар Алакөздиң естелигине; Ағамсан: (Жолымбет аға Сейтниязов 75 жаста) [қосықлар] // Еркин Қарақалпақстан.-1996.-18 янв.
61.Нәрўан терек қулағанда: (Шайыр, жазыўшы, драматург Ж.. Аймурзаевтың қайтыс болыўына) [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.-1996.-14 май.

1997

62. Ана тилиме: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1997. - 15 март.
63. Турк улусуна: [қосық] // Қарақалпақстан жаслары. - 1997. - 25 сент.
64.Яд етер сизди: (Шараф Рашидовтың естелигине) [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1997. - 8 нояб.

1998

65. Абилқасым шайыр болғалы берли; Әскербай алпыс жасында; Дослык ҳәзиллери; [қосықлар] // Еркин Қарақалпақстан. - 1998. - 30 янв.
66. Сумелек қайнатқан жеңгейге: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. -1998. - 12 март.

1999

67. Айт сен Әжинияздың косыкларынан!: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. - 1999. - 18 дек.
68. Қоян жылының қутлықлаўы: [қосық] // Устаз. - 1999.-1 янв.

2000

69. Еки сөз: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2000. -14 дек.
70. Марат Нурмухаммедовты еске тусириў: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2000.- 6 янв.

2001

71. Ызғырық самаллар: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2001.-13 нояб.- № 133.

2002

72. Базаршылар қосығы; Еркин базар; Бартер; Көринер болың: [таза қосықлар] // Адам ҳәм нызам. - 2002. - 5 янв.
73.Халқым, ризқ – насибанг яна мул булсин!: [шеър] / Янгибай Кучқаров таржимаси // Халқ сўзи.- 2002.-28 сент.
74.Доллар; Аўылдағы кеш; Аллергия; Пегас: [жаңа қосықлар] // Еркин Қарақалпақстан. – 2002 .- 16 март.

2003

75. Исбилерменлерге: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2003 .- 25 март.
76. Төртликлер: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан. – 2003 - 23 авг.
77.Шайтанның шағымы: (аллегорик ҳәзил): [қосық] // Қарақалпақстан жаслары. - 2003. - 13 май.

2004

78. «Жипек жолы» бойындағы ойлар: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2004. - 23 март.
79.Төртликлер; Жетпис бес: [жаңа қосықлары] // Еркин Қарақалпақстан.- 2004. – 21 авг.

2005

80. Кел нефтли келешегим; [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2005. - 30 июнь.

2006

81. Ғәрезсизлик; Естелик: [косык] // Еркин Қарақалпақстан. - 2006. - 31 авг.

2008

82. Кел нефтли келешегим: [қосық] // Еркин Каракалпакстан.- 2008. -24 июнь.

2013

83."Ана журеги", Жанан коринбес: [рәўият сөз, қосық] // Қарақалпақстан жаслары. - 2013.- 7 март.

2014

84. Газитсен: [қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2014. - 26 июнь.

Өзбек тилинде

1985

85. Тажриба тамчилари: туртликлар / М. Жалил тарж. // Ўзбекистон адабиёти ва санъати. - 1985.-15 нояб.

1987

86.Гозларнинг қанатида; Фазилат: [шъерлар] (К. Утаев тарж.) // Ўзбекистон адабиёти ва санъати.-1987.-16 окт.

1988

87. Булбул уяси: [достон] // Шарқ юлдузи. - 1988. - № 2.- Б. 149.,
№ 3.-Б.152-159

1989

88. Бугунги кун; Изланиш: [шъерлар] / қарақалп. К.Утаев тарж. // Шарқ юлдузи .- 1989. - № 5.- Б. 150.

1993

89.Ҳаётга ошиқман; Овозинг сенинг; Ўзбек оғамга: [шеърлар] / Қорақалпоқчадан М. Ахмад тарж // Ўзбекистон овози. - 1993. -15 янв.

1998

90. Эркин бозор: [шеър] // Муштум. - 1998. - № 95. - Б. 3.

2002

91. Дунёга туташди йулларинг сенинг: [шеър] (Рустам Мусурмон таржимаси) // Ўзбекистон адабиёти ва санъати.- 2002.- 25 окт.

92. Туртликлар: / Қорақалпоқчадан Оман Матжон тарж. // Халқ сўзи. - 2002. - 30 март.

2004

93. Мустакиллик-чин хурликнинг даврони: [шеър] / Қорақалпокчадан Музаффар Ахмад таржимаси // Ўзбекистон адабиёти ва санъати.- 2004. - 25 июнь.

2007

94.Юртим аёллари: [шеър] / Қорақалпоқчадан Салим Ашур таржимаси // Ўзбекистон адабиёти ва санъати. - 2007. - 8 март.

2008

95.Менинг йигит вактим, сенинг киз вактинг: [шеър] / Қорақалпоқ тилидан Рустам Мусурмон таржимаси // Ўзбекистон овози. - 2008. - 22 июнь.

96.Кунгил кунгилдан сув ичар: [шеър] / Қорақалпоқ тилидан Рустам Мусурмон таржимаси // Ўзбекистон адабиёти ва санъати. - 2008. - 13 июнь.

2014

97. Жайхун шамоллари: [шъер] // O'zbekiston adabiyoti va san'ati. - 2014. – 2. - май

98. Қизинг гўзал бўлсин, шоира булсин: [шъер] // O'zbekiston adabiyoti va san'ati. - 2014. - 28 нояб.

2015

99.Мустақиллик майдонидан ўтганда, Толе қуёши, Ўзбекистон, Жанон кўринмас, Гуллар англамас, Мен Тошкентни соғинаман кўрмасам: [шъерлар] // O'zbekiston adabiyoti va san'ati. – 2015. - 15 май.

2016

100. Меҳр косаси: [шъер] // O'zbekiston adabiyoti va san'ati. - 2016. - 6 май.

2017

101.Беш тубанинг тоғларида, Суймаганга, Англамас, Давру даврон: [шеър] // O'zbekiston adabiyoti va san'ati. - 2017. - 27 янв.

102. Эл мехри сўнмас юзингдан: [шеър] // O'zbekiston adabiyoti va san'ati. - 2017. - 5 май.

103. Халқ сўзлари; Бу дунё; Икки қувонч: [шеър] // Қарақалпақ әдебияты. – 2017. – май – июнь.

2018

104. Юсупов, И. Рубаятлар // Қарақалпақ әдебияты.- 2018. - май.

Ибрайым Юсуповтың өмири ҳәм дөретиўшилиги ҳаққында Қарақалпақ тилинде

1986

104. Турсынов Б. «Искендер патшаның түси»: [И. Юсуповтың усы атамадағы драмасы ҳаққында] // Әмиўдәрья. - 1986.- № 6.- Б.107 – 110.

1988

105. Қурамбаев К. Қайта туўылған қосықлар: [И. Юсуповтың «Ерик гуллегенде» қосықлар топламы] // Әмиўдәрья.-1988.- № 2.-Б. 109 - 111

1989

106. Камалов К. Көркем сөздиң қудиретли устасы: [И. Юсуповтың 60 жыллығы] // Совет Қарақалпақстаны. - 1989. – 5 май.

107. Мамбетниязов Т. Толқытқан ойлар: [И. Юсупов «Дузлы самаллар» топламы ҳаққында] // Совет Қарақалпақстаны. - 1989.-15 апр.

1992

108. Мақсетов К., Мақсетова Ж. [И. Юсупов поэзиясында шеберлик мәселеси] // Әмиўдәрья. - 1992. - № 5.-Б. 87 – 91.

1994

109. Бекбергенова З. И. Юсуповтың «Аязқала» ҳәм «Тумарис» шығармаларында фольклорлық сюжетлердиң қолланыўы // Әмиўдәрья.- 1994.- № 7 - 9.- Б. 98 – 99.

1995

110. Айымбетов Х. И. Юсупов шығармаларындағы лексикалық сөз дизбеклери: [«Булбил уясы» поэмасындағы адамның ишки ҳалатын суўретлеў шеберликлери] // Еркин Қарақалпақстан. - 1995. - 4 июль.

111. Қарақалпақ халқының уллы шайыры: [И. Юсупов ҳаққында] // Нөкис ҳақыйқаты. - 1995. - 4 янв.

1996

112. Султанов К. Жаңа дәўирдиң поэзиясы: [И. Юсуповтың «Беглигиңди бузба сен…» топламы ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары.-1996.-15 апр.

1997

113. Ахметов М. Миллеттиң манлайы: [Белгили шайыр ҳәм мәмлекетлик искер [И. Юсупов ҳаққында эссе] // Еркин Қарақалпақстан.-1997.-21окт., // Аму тонги. -1997. - 22 авг.

114. «Мен пошша торғай болыўды қәлер едим»: Саўал – сизден, жуўап бизден: [Халық шайыры И. Юсупов пенен гүрриң] // Қарақалпақстан жаслары.-1997.-12 июнь.

115. Өтепбергенов Ә. Жасында шайыр болмаған ким бар?: [Қарақалпақстан халық шайыры И. Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары. -1994. - 10 февр.

1998

116. Өтепбергенов Ә. Дәстанға алғы сөз… ямаса И. Юсуповтың айырым шығармаларының көлеңкели тәрепине штрихлар // Әмиўдәрья.-1998.- № 3 - 4. - Б.59 – 62.

1999

117. Ахметов С. Әжайып талант: [И. Юсуповтың 50 жыллығы] // Әмиўдәрья. -1999.- № 10. - Б. 97 – 98.
118. Базарбаев Ж. Сөзи мухаббатқа, мухаббаты қосыққа айланған шайыр: [Шайыр И. Юсуповтың 70 жыллығы алдынан] // Еркин Қарақалпақстан.- 1999.- 29 апр.
119. Баўетдинова С. Ойға озық ой салып, сезим сазын шерте алған шайыр: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Қарақалпақстан жаслары. - 1999. - 29 апр.
120. Бекбергенова З. Ибрайым Юсупов әдебият сыншысы // Әмиўдәрья.-1999.- № 5-6.- Б. 55 - 57.
121. Дошмуратова А. Шайырдың поэзиясында Наўайы дәстурлери: [Қарақалпақ халқының поэзия шайдасы И. Юсуповтың 70 жыллық мерекеси алдынан] // Нөкис ҳақыйқаты. - 1999. - 20 апр.
122. Қулумбетова Г. Халық суйген шайыр: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. - 1999. - 27 нояб.
123. Назаров Б., Юсупбаев К. Нур таратыўшы шайыр: [И. Юсупов творчествосында Бердақ руўхы: Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры И. Юсупов 70 жаста] // Қарақалпақстан жаслары. - 1999. - 27 май
124. Нарымбетов Ж. Уллы зибан, Саҳра гули: [И. Юсуповтың 70 жыллығына] // Еркин Қарақалпақстан. -1999. - 1июль.
125.Халық шайырының 70 жыллығына арналып: [К. Убайдуллаев атындағы Республикалық халық билимлендириў хызметин билимин жетилистириў ҳәм қайта таярлаў институтында Өзбекситан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры И. Юсуповтың туўылғанына 70 жыл толыўына бағышланған илимий конференция болып өтти] // Нөкис ҳақыйқаты. - 1999. - 18 май.
126. Есенов Ж. Шайырдың әдебий эстекалық талғаны: [Шайыр И. Юсуповтың 70 жыллығы алдынан] // Еркин Қарақалпақстан. -1999. - 26 янв.
127. Мәмбетов К. Шеберлик шыңына шыққан шайыр: [Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры И. Юсупов 70 жаста] // Еркин Қарақалпақстан. -1999. - 4 май.
128.Пахратдинов Д. И. Юсупов әсиримиздиң классик шайыры: [И. Юсупотың 70 жыллығы] // Әмиўдәрья. - 1999. - № 4.- Б.58 – 5.
129. Президенттен миннердаршылық хат: [Шайыр И. Юсуповқа «Президент» атлы қосығы ушын Президентимиз И. Каримов миннетдаршылық сезимлерин билдирип хат жоллады] // Еркин Қарақалпақстан. - 1999. - 2 март, // Қарақалпақстан жаслары. -1999. – 11 март.
130. Сулайманов О. Бәҳәрдиң гүлиндей, шыңқобыздың тилиндей сулыў сүўретлер: [И. Юсуповтың сөз саплаў шеберлиги туўралы] сәўлелениўи // Қарақалпақстан жаслары.- 1999. – 29 апр.
131. Садыкова Р. И. Юсупов шығармаларында контекслик синомлер // Әмиўдәрья.-1999.- № 5-6.- Б. 94 – 95.

2000

132. Бердимуратова Р. Мениң суйикли шайырым: [И Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары.- 2000.-13 июль.
133. Дәўлетназарова С. Алланың нәзери тускен инсан: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. - 2000. – 11 март
134. Ерназаров К. Қарақалпақ халқының байтереги: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Қарақалпақстан жаслары. - 2000. -16 март.
135. Ерниязов К. Қарақалпақ халқының байтереги: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. - 2000. - 14 март.
136. Қурбанбаев И. Поэзия – руўхый мораллык келбетимиз: [Рауф Парфии ҳәм И. Юсуповлар ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары - 2000. - 16 март.
137. Мамбетниязов Т. Поэзиямыздың жарық жулдызы: [11-март куни Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры И. Юсуповтың 70 жыллық юбелейи салтанатлы турде белгиленди] // Устаз. - 2000. - 16 март

138. Мамбетниязов Т. XX әсир Қарақалпақстан әдебиятының бийик шыңы: [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. - 2000. -11 март.
139. Турсынмуратова С. Шайырдың шайырлық ҳаққында толғанысларе: [Шайыр И. Юсуповтың қосықлары мысалында] // Қарақалпақстан жаслары. - 2000. - 6 июль.

2002

140. Дәнияров Т. И. Юсуповтың «Өмирзая жулдызы» дөретпесинде қолланылған фольклорлық сюжет ҳәм мотивлер // Әмиўдәрья.- 2002.- № 3 - 4.- Б.113 -114.

2003

141. Баятанова Э. И. Юсупов шығармаларында руўхыйлық мәселелери: [әдебий сын] // Еркин Қарақалпақстан.- 2003.-12 апр.
142. Есенов Ж. Шайырдың жаңа жердеги шығармалары [И. Юсуповтың 70 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. - 2003. – 17 июль

2004

143. «Әй ўақыт! бол, бол жебеўгиши» [Өзбекистан Қаҳарманы, шайыр И. Юсупов пенен сәўбет] // Еркин Қарақалпақстан.- 2004.- 4 нояб.
144. Базарбаев Ж. Ана топырақ – қуўат ҳәм күдирет: [И. Юсуповтың «Ўатан топырағы атлы поэмасы ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2004. - 17 июль
145. Базарбаев Ж. Қаҳарман туўралы ойлар: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан.- 2004. - 7 окт.
146. Бердимуратов Е. Поэтикалық йошы тасқынлаған шайыр: [И. Юсуповтың «Пошша торғай» қосығы ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан.- 2004. -11 нояб.
147. Ғәрезсизликтиң жигерли жыршысы: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2004. – 11 май.
148. Ибрайым ағаға хат: [дебдеў] // Еркин Қарақалпақстан - 2004. - 31авг.

2005

149. Есемуратов Г. «Пери минген ат»ка қосық ядлатқан шайыр // Еркин Қарақалпақстан. - 2005. - 10 март
150. Қушжонов М. Шайыр бахты: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2005. - 7 июнь.
151. Садыкова Р. И. Юсупов поэзиясында фразеологизмлердиң қолланыўы // Әмиўдәрья. - 2005. - № 1.- Б. 94.

2006

152. Әбдимуратов М. Шайырлықтың тахты, аға: [Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры И. Юсуповға арналады: қосық] // Еркин Қарақалпақстан.- 2006.- 6 май.
153. Емжарова С. И. Юсуповтың философиялық лирикасы // Еркин Қарақалпақстан. - 2006. - 28 февр.
154. Есенов Ж. Шайырды қайта тынлағанда // Еркин Қарақалпақстан. - 2006. - 21 нояб.
155. Орынбаев Т. Ибрайым Юсуповтың 1950 - жыллардағы сын мақалалары ҳаққында // Устаз жолы. - 2006. - 30 март.
156. Юсупов Қ. Шығарманың тәрбиялық әҳмийети: [И. Юсуповтың «Ўатан топырығы» қыссасы ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2006. – 4 нояб.

2007

157. Базарбаев Ж. Халық шайырының даңқлы ҳаўазы: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2007. - 6 май.
158. Матмуратова Р. Ўатан топырағынан туўылған ойлар // Қарақалпақстан жаслары. - 2007. - 12 июль

2008

159. Әбдимуратов Ж. Ҳақыйқат пенен жузбе - жуз. [И. Юсупов туўралы еки аўыз сөз] // Еркин Қарақалпақстан. - 2008. - 16 фев.
160. Әметов Н. Сайрам – сайрам изи қалды қалды да кетти: [Шайыр И. Юсуповтың естелигине] // Еркин Қарақалпақстан. – 2008. – 6 дек.

161. Әширбеков У. Шайырсаң [қосық] (Шайыр И. Юсупов пенен хошласыў) // Еркин Қарақалпақстан. – 2008. – 29 июль.
162. Базарбаев Ж. Дослық туўысқанлық – инсанның руўҳый байлығы: [И. Юсупов дөретпелеринен] // Еркин Қарақалпақстан. - 2008. - 13 март.
163. Базарбаев Ж. «Кеўил аспанында жулдызлар сөник»…: [жоғалтыў] // Еркин Қарақалпақстан.- 2008.-12 авг.
164. Базарбаев Ж. И. Юсуповтың «Булбил уясы» поэмасы ҳаққында: [Булбил уясы - жан уя тымсалы] // Еркин Қарақалпақстан.- 2008. - 4 март
165. Базарбаев Ж. Шайыр поэзиясында инсан философиясы [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2008. – 11 окт.
166. Уснатдинов Ш. Мәңгиликке айланған мийрас [Уллы устаз, қәдирдан ағам Ибрайым Юсуповты еслеп] // Еркин Қарақалпақстан.- 2008. - 5 авг.
167. Ибрагимов М. Шайыр дөретиўшилигиниң шеберлиги ҳаққында китап: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан – 2008. – 11 дек.
168. Өзбекистан Қаҳарманы Ибрайым Юсупов: [Некролог] // Еркин Қарақалпақстан. – 2008. – 26 июль

2009

169. Алимбеков А. Ибрайым Юсупов поэзиясының көркем өзгешеликлери // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 7 июль
170. Алламбергенов К. Мәңги булақ: [И. Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары. – 2009. – 23 апр.
171. Базарбаев Ж. И. Юсупов – мәңгиликтиң шайыр, сөнбейтуғын жулдыз // Еркин Қарақалпақстан.- 2009. – 6 июль
172. Байниязов Қ. Қаҳарман шайырдың қол таңбасы: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 28 июль
173. Баўетдинова С. И. Юсупов шығармаларында фантазияның қолланыў шеберлиги: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 23 июль
174. Бердиева Г. Дүньяға бир келген шайыр Ибрайым: [қосық] // Устаз жолы. – 2009. -2 май.
175. Генжемуратов Б. Устаздың жүреклерди нурларға толтырған марсиялары: [И. Юсуповтың 80 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 18 апр.
176. Дәўлетназаров Х. Сизге: [қосық] (И. Юсуповтың естелигине) // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 12 май.
177. Есемуратова Р. Қәдирдан заманласымды еслеп: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 29 окт.
178. Есемуратов Г. Қарақалпақ әдебиятының сүтини еди…: [Эссе] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 4 апр.
179. Есенов Ж. «Мәмелек ой» поэмасының тереңлиги: [Шайыр И. Юсуповтың 80 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 7 март.
180. Ешмуратова А. И. Юсуповтың дөретиўшилигинде инсан ҳәм тәбият концепциясы // Әмиўдәрья.- 2009. - № 4. – Б. 126 – 128.
181. Жуманазарова М. Шайыр өлсе: [Шайыр И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2009. - 28 апр.
182. Игиликова М. Жақсының аты өлмейди: [Кеше Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры, Өзбекистан Қаҳарманы И. Юсуповтың 80 жыллығы Республикамызда салтанатлы жағдайда белгиленди] // Еркин Қарақалпақстан – 2009. – 6 май
183. Исаков Р., Жумағалиева Қ. Поэзия жулдызы: [И. Юсупов ҳаққында] // Устаз жолы. 2009. – 25 апр.
184. Қәлимбетов Б. Жайхун жағасындағы поэзия: [И. Юсуповтың 80 жыллығы] // Әмиўдәрья.- 2009. - № 2. – Б. 121 – 124.
185. Қадирова И. Ибрыйм Юсуповтың шығармаларында тәбият көринисиниң сәўлелениўи // Қарақалпақстан жаслары. – 2009. – 17 сент.

186. Қошанов Қ., Мәмбетов Қ. Туран диярының теберик шайыры ямаса жэне И. Юсупов ҳаққында // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 10 сент.
187. Махамбеталиев Т. Еслеў: [И. Юсупов ҳаққында қосық] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 25 июль.
188. Мухаммеддинов Н. Гимнди бирге дөреткен едик: [И. Юсуповтың 80 жыллығы] // Еркин Қарақалпақстан – 2009. – 30 апр.
189. Оразымбетов Қ. Поэзия сарайының сәрдары: [Ибрайым Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 21 апр.
190. Палўанов Б. Қарақалпақ әдебиятының қос байтереги: [Эссе жанрын жаңартып И. Юсупов ҳәм Т. Қайыпбергенов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 2 май.
191. Реймов К. Поэзия булағы: [Ибрайым Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 5 май.
192. Сөз зергери еди: [яднама]. - Нөкис: Қарақалпақстан, 2009. – 60 б.
193. Султанов А. Ибрайым ағаның қоңсылық хаты // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 12 нояб.
194. Тәңирбергенов Б. Айтсам Әжинияздың қосықларынан… : [Аўыллас шайыр ағамыз И. Юсуповқа қосық] // Қарақалпақстан жаслары. – 2009. -11 июнь.
195. Усманова Н. Талантлы шайыр, шебер дилмаш: [Ибрайым Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан – 2009. – 14 май.
196. Халықымыз сүйикли перзентин ардақлады: [Белгили инсанлар шайыр ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2009. – 5 май.

2010

197. Акимниязов Т. Дүньяға бир шайыр келди де кетти: [И. Юсупов ҳаққында қосық] // Еркин Қарақалпақстан. – 2010. – 8 май.
198. Қадирова И. Поэзия байтереги: [И. Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары. – 2010. – 23 янв.
199. Мәмбетов Ж. Меҳирди ардақлаған шығарма: [И. Юсупов тың «Өмирзая жулдыз» шыгармасында көркем сүўретлеў усылларының синтези] // Устаз жолы. – 2010. – 20 февр.

2011

200. Байлепесова Н. И. Юсупов дөретиўшилиги сарқылмас булақ // Еркин Қарақалпақстан. - 2011. – 20 янв.
201. Бегжанов К. «Тумарис» поэмасында көркем шеберлик: [И. Юсуповтың «Тумарис» поэмасы ҳаққында] // Мәденият ҳәм спорт.- 2011. – 19 дек.
202. Досымбетов А. Ибрайым Юсупов поэзиясында интин лирикасы // Әмиўдәрья.- 2011. - № 5. – Б. 102.
203. Есенов Ж. Жаңа заман не күтеди шайырдан: [И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. – 2011. – 22 сент.
204. Мәдреймов Қ. Инсанлар қәлбинде қалған шайыр: [Ибрайым Юсупов ҳаққында] // Мәденият ҳәм спорт. – 2011. - 26 март.
205. Өтемуратов Ҳ. Шайыр ҳәм философ: // Әмиўдәрья.- 2011. - № 2. – Б. 118 – 119.
206. Пиримбетова Ә. И. Юсупов дөретиўшилиги ҳәм онда поэмаларының тутқан орны // Қарақалпақстан жаслары.- 2011. – 15 янв.
207. Сейтниязова Г. Шайыр шығармаларында шынлықтың сәўлелениўи // Қарақалпақстан жаслары.- 2011. – 10 февр.

2012

208. Бабашев Ш. Қаҳарман достымды еслеймен: [И. Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақстан жаслары. - 2012.- 13 дек.
209. Уснатдинов Ш. Ақырғы «хошласыў кешеси»: [И. Юсупов ҳәм Т. Қайыпбергенов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан.- 2012. – 24 апр.

2013

210. Ибраимова Г. Шайырлар ҳәм кеўил туйғылары: [Шайыр И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2013. - 6- авг.

211. Қарақалпақстан жазыўшылар аўқамының жылнамасынан // Қарақалпақстан жаслары. -. 2013.- 19- сент.

212. Орынбаев Т. И. Юсуповтың әдебий сын мақалаларында шеберлик // Әмиўдәрья. - 2013. - .№ 4. - -Б. 94-97.

213. Сейдеметов И. Ибрайым Юсупов шығармаларынын тәрбиялық әҳмийети // Еркин Қарақалпақстан. - 2013.- 23- июль.

214. Уснатдинов Ш. Ибрайым Юсупов шайырдың жаслығы: [ҳүжжетли повесттен үзинди] // Еркин Қарақалпақстан – 2013.- 1- авг.

2014

215. Адильчаева Д. Ибрайым Юсуров шығармаларында халықлар дослығының сәўлелениўи // Қарақалпақстан жаслары. – 2014. – 13 нояб.

216. Атажанов А. Мәңгиликке орнатылған естелик: [Ибрайым Юсуповқа Шымбайда орнатылған естелик] // Еркин Қарақалпақстан. - 2014. - 14 июнь.

217. Базарбаев Ж. Шайырлық мүлкиниң султаны: [Халқымыздың әдиўли перзенти И. Юсупов ҳаққында] // Еркин Қарақалпақстан. - 2014. – 6 май.

218. Қарақалпақ әдебиятының қос арысы: [И. Юсупов ҳәм Т. Қайыпбергеновлердың 85 жыллығы] // Ustaz joli. – 2014. – 15 май.

219. Мәмбетов К. И. Юсуповтың «Бүлбил уясы» поэмасында урыс трагедиясының сәўлелениўи // Еркин Қарақалпақстан. - 2014. - 5 июнь.

220. Тәжетдийнова Г. Сүйсиндирип жаңа әўладты: [Ибрайым Юсупов ҳаққында] // Ustaz joli. – 2014. – 15 май.

221. Уснатдинов Ш. Сарқылмас булақ: [Ибрайым Юсупов 85 жаста] // Еркин Қарақалпақстан. - 2014. - 9 май.

222. Юсупов Б. Ибрайым Юсупов шығармалары тилинде келбетликтиң стильлик хызметлери / ред. С. Шынназаров, паикир билдириўшилер Ш. Алланиязова, Б. Қурбанбаева. – Нөкис: Қарақалпақстан, 2014. – 134 б.

2015

223. Есенов, Ж. … Керек болып турсаң оғада: [И. Юсуповтың арнаў лирикасы] // Ustaz joli. – 2015. – 2 май.

224. Караматдинова, Н. Сезимлер сәўлеси: [И. Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақ әдебияты. – 2015. – май.

2016

225. Өтепбергенова Г. Қаҳарман образында адамгершилик проблемасының сәўлелениўи И. Юсупов поэзиясында жаратылған лирикалық қаҳарман образы // Ustaz joli. – 2016. – 11 июнь

2017

226. Абдиниязова З. Халық - шайырын сағынды [Өзбекистан ҳәм Қарақалпақстан халық шайыры, Өзбекистан Қаҳарманы Ибрайым Юсуповты еслеп] // Қарақалпақстан жаслары. – 2017. – 2 февр.

227. Дәўлетова Г. Сиз сөнбейсиз, поэзия жулдызы! [И. Юсуповтың дөретиўшилиги ҳәм шайырдың атына ашылған қәнигелестирилген мектебиниң ашылыўы] // Қарақалпақ әдебияты. – 2017. – сент.

228. Уснатдинов Ш. Ибрайым Юсупов: [эссе романының екинши китабынан үзинди] // Қарақалпақ әдебияты. – 2017. – сент.

Өзбек тилинде

1997

229. Ойимбетов Х. Ёзувчининг салмоқли сузи: [Ибройим Юсупов ҳақида] // Аму тонги. - 1997. - 15 авг.

1999

230. Бозорбоев Ж. Сўзи мухаббатга, мухаббати шеърга айланган шоир: [Ўзбекистон ва Қароқалпоғистон халқ шоири И. Юсуповнинг 70 йиллиги] // Аму тонги.-1999. - 6 май., // Ўзбекистон адабиёти ва саънати.- 1999. - 7 май.

231. Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ шоири Ибройим Юсуповга: [Президентнинг миннатдоршилик хати] // Устоз. - 1999. - 4 март.

2000

232. Бозорбоев Ж. Шеъриятга садоқат рамзи: [Ўзбекистон ва Қароқалпоғистон халқ шоири И. Юсуповнинг 70 йиллиги] // Аму тонги.- 2000.-16 март.

2004

233. Қучқоров Я. Саҳро булбули: [Ўзбекистон Қаҳрамони И. Юсупов ҳақида] // Халқ сузи. - 2004. - 1 сент.

234. Уснатдинов Ш. «Эй вақт! Суянчиқ бўл менга!...» [Ўзбекистон ва Кораколпоғистон халқ шоири Ибройим Юсупов билан суҳбатлашган Шароф Уснатдинов] // Ўзбекистон адабиёти ва санъати. - 2004. -10 дек.

2006

235. Қушжонов М. Орол буйи куйчиси Ўзбекистон Қаҳрамони Ибройим Юсупов суратига чизгилар // Халқ сўзи.- 2006 .- 7 янв.

2008

236. Уснатдинов Ш. Мангуликка айланган мерос: [Улуғ устоз, қадрдон оғам Ибройим Юсуповни хотирлаб] // Аму тонги. – 2008. – 7 авг.

2009

237. Абдуллаев М. Қорақалпоқ элининг қўш булбули: [И. Юсупов ва Т. Қайипбергеновларнинг 80 йиллиги] // Ўзбекистон адабиёти ва саънати.- 2009. – 8 май

238. Абдурахмонов У. Устоз ҳақида сўз: [Ўзбекистон Қаҳрамони И. Юсупов ҳақида // Аму тонги.- 2009. - 7 май

239. Бозорбоев Ж Мангуликка дахлдор шоир: [И. Юсупов ҳақида // Аму тонги. - 2009. – 11 июль

240. Матёкубова Г. Соғинч: [И. Юсупов ҳақида] // Аму Тонги. - 2009.- 7 май

241. Матчонов С., Қурбаниёзов. Донолиги гўзалликка улашган шоир: [Ибройим Юсуповнинг 80 йиллиги] // Ўзбекистон адабиёти ва саънати.- 2009. – 8 май

242. Уснатдинов Ш. Қора бола ёдингдами, Кегайли…: [Ибройим Юсупов ҳақида] // Ўзбекистон адабиёти ва саънати.- 2009. – 8 май

243. Фурқатов Ф. «Эсар Жайхун шамоллари»: [Ибройим Юсупов таваллудининг 80 йиллиги] // Халқ сўзи .- 2009.-13 май

2016

244. Алламбергенов Анвар. Халқлар дўстлиги ва Иброим Юсупов ижоди // Қарақалпақ әдебияты. – 2016. – май.

2017

245. Алламбергенов А. Инсон манфаатлари талқини: [Иброим Юсуповнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида] // Қарақалпақ әдебияты. – 2017. – май – июнь.

2018

Даниярова, Т. Экология шайырлар қәлеминде: [И. Юсуповтың публицистикалық лирикалары мысалында] // Қарақалпақстан жаслары.- 2018. - 22 нояб.

Жолдасбаева, А. Сөзи халық сөзине айланды: [Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан халык шайыры Ибрайым Юсупов ҳаққында] // Қарақалпақ әдебияты. - 2018. - май.

2019

Есенов, Жанызак. Поэзия аспанының буркити: [Ибрайым Юсуповтың туўылғанының 90 жыллығы]; Ж. Есенов // Еркин Қарақалпақстан. - 2019. - 4 апр.

Қолланбаны жазған В. Танирбергенова

Редакторлаған З. Сапарова